

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/63/2012
Identifikačné číslo spisu:	8012200306
Dátum vydania rozhodnutia:	13.08.2013
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:8012200306.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalec, PhD. a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľky: I. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. U., proti odporkyni : Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom Ulica 29. augusta č. 8, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správneho orgánu v konaní o invalidnom dôchodku, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 30. mája 2012 č. k. 5Sd/27/2012 -13, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 30. mája 2012 č. k. 5Sd/27/2012 -13, p o t v r d z u j e .

Navrhovateľke právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

1. Rozhodnutím č. : 635 822 6259 0 z 2. februára (č. l. 2) odporkyňa podľa § 70 a 71 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej v texte rozsudku len „zák. č. 461/2003 Z. z.“) zamietla žiadosť navrhovateľky o priznanie invalidného dôchodku.

2. Svoje rozhodnutie odporkyňa po citácii ustanovenia § 70 ods. 1 a § 71 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. odôvodnila tým, že posúdenie zdravotného stavu navrhovateľky, ktorému zodpovedá percentuálne vyjadrenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, je obsahom pripojeného odborného posudku o invalidite z 19. januára 2012.

Citovaný posudkový materiál tvorí neoddeliteľnú súčasť odôvodnenia uvedeného rozhodnutia a sú v ňom podľa odporkyne uvedené všetky rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli podkladom na vyhotovenie posudkového záveru o tom, že navrhovateľka nie je invalidná podľa § 71 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

A)

3. Proti hore citovanému rozhodnutiu odporkyne podala navrhovateľka opravný prostriedok s odkazom na svoje pretrvávajúce zdravotné ťažkosti a s nimi vyvolaná potreba na užívanie množstva liekov, ktoré nemá z čoho financovať.

B)

4. Krajský súd ako súd prvého stupňa preskúmal napadnuté rozhodnutie a konanie, ktoré mu predchádzalo, vypočul účastníkov konania, oboznámil sa s posudkovým a dávkovým spisom odporkyne a dospel k záveru, že opravnému prostriedku navrhovateľky nie je možné vyhovieť. Na základe nižšie uvedených argumentov potom dospel k záveru, že ho ako zákonné v zmysle § 250q ods. 2 O.s.p. potvrdil.

5. Svoje rozhodnutie po citácii § 70 ods. 1, § 71 ods. 1 až 8 a § 153 ods. 1 písm. b/, ods. 3 písm. a/, odsek 5 zák. č. 461/2003 Z. z. odôvodnil tým, že ako posudkový lekár pobočky odporkyne, tak aj posudkový lekár odporkyne vo svojich posudkoch z 19. januára 2012 a 25. apríla 2012 zohľadnili navrhovateľkou uvádzané ťažkosti, náležite sa zaoberali zdravotnými postihnutiami navrhovateľky, ich dlhodobosťou a vplyvom na jej zárobkovú schopnosť.

6. V obidvoch prípadoch podľa krajského súdu lekári dospeli k záveru, že rozhodujúcim zdravotným postihnutím sú degeneratívne zmeny na chrbtici a medzistavcových platničkách, ktoré v súlade so zákonom podmieňujú 35 % mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Ďalej z posudkov pre krajský súd vyplýva, že ďalšie zdravotné postihnutia neodôvodňujú zvýšenie percentuálnej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

III.

Odvolaie navrhovateľky/stanoviská

A)

7. Vo včas podanom odvolaní zo 10. júla 2012 (č. l. 20) proti rozsudku prvostupňového súdu navrhovateľka žiadala, aby odvolací súd rozsudok 1.stupňa zmenil, alebo zrušil a prehodnotil jej zdravotný stav tak, aby jej bol priznaný invalidný dôchodok.

8. Taktiež upozornila na to, že lekár v sociálnej poisťovni nebral do úvahy jej duševný stav. Navrhovateľka celoživotne užíva aj lieky na alergiu a je liečená na vysoký krvný tlak, kde berie denne dávku až 6 liekov pomimo ostatné.

Tvrdí, že jej zdravotný stav je veľmi zlý a bola jej posudzovaná iba degeneratívna zmena na chrbtici.

9. Záverom upozornila na svoj vek, kedy pri týchto všetkých zdravotných ťažkostiach nie je schopná normálne vykonávať zárobkovú činnosť. Preto požiadala Najvyšší súd Slovenskej republiky o prehodnotenie jej zdravotného stavu podľa §71 ods. 3 (číslo právneho predpisu neuviedla).

B)

10. Z vyjadrenia odporkyne zo dňa 22. augusta 2012 (č. l. 23) vyplýva, že dôvody uvedené navrhovateľkou nepovažuje odporkyňa za relevantné.

Posúdenie zdravotného stavu, t. j. skutkové okolnosti týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia navrhovateľky a s tým súvisiaceho poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť navrhovateľky boli vykonané podľa § 153 ods. 3 a 5 zákona č. 461/2004 Z. z., pričom posudkoví lekári sociálneho poistenia vyhotovili logické a jednoznačné posudky, ktoré sa zhodujú.

11. Na základe uvedeného preto odporkyňa požadovala potvrdiť rozsudok napadnutý odvolaním ako vecne správny.

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250s O.s.p. odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) konajúci senát jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, pretože odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu je vo výroku vecne správny, a preto ho po preskúmaní dôležitosti odvolacích dôvodov postupom uvedeným v § 219 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. potvrdil.

13. V takto vymedzenom rámci prieskumu a po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správneho orgánu (tzn. najmä splnenia podmienok konania a okruhu účastníkov) Najvyšší súd zdôrazňuje, že podstatou súdneho odvolania proti rozsudku krajského súdu ako aj opravného prostriedku, ktorou sa navrhovateľka domáha preskúmania rozhodnutia odporkyne, je otázka správneho zistenia rozhodujúcich skutočností a dostatočného rámca podkladov pre naplnenie zásady materiálnej pravdy.

Práve tento právny rámec aj vymedzuje potrebné medze skutkového zistenia.

14. Súčasne Najvyšší súd zdôrazňuje, že predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie odporkyne napadnuté navrhovateľkou. Podľa súdnej judikatúry (najmä nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II ÚS 127/07-21, alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo 84/2007, sp. zn. 6 Sžo 98/2008, sp. zn. 1 Sžo 33/2008, sp. zn. 2 Sžo 5/2009 či sp. zn. 8 Sžo 547/2009) nie je úlohou súdu pri výkone správneho súdnictva nahradzovať činnosť správnych orgánov, ale len preskúmať zákonnosť ich postupov a rozhodnutí, teda to, či oprávnené a príslušné správne orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených opravným prostriedkom rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy. Preto odvolaciemu súdu neprislúcha ani takto vymedzený rámec prieskumu rozšíriť aj na iné rozhodnutia, hoci s prv menovaným sú tesne zviazané nielen dôsledkami ale aj účastníkmi.

15. Následne v súvislosti s hore položenou otázkou Najvyšší súd vopred avizuje, že po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v prevažujúcom rozsahu a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednáwanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, Najvyšší súd sa v svojom odôvodnení následne obmedzí iba na rekapituláciu niektorých vybraných bodov odôvodnenia napadnutého rozsudku a doplnenia svojich odlišných, resp. dopĺňajúcich zistení a záverov zistených v odvolacom konaní (§ 219 ods. 2 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. umožňuje odvolaciemu súdu doplniť odôvodnenie prvostupňového súdu o ďalšie dôvody), najmä vo vzťahu k hore vymedzenej skutkovej otázke.

16. Z priloženého administratívneho spisu Najvyšší súd zistil, že odporkyňa napadnutým rozhodnutím zamietla žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok z 19. januára 2012. Pri odôvodnení svojho rozhodnutia vychádzala zo skutkových (medicínskych) zistení o zdravotnom stave navrhovateľky, ktoré sú zachytené v posudkových podkladoch vypracovaných príslušnými lekármi.

Na základe takto ustáleného skutkového stavu vyslovila odporkyňa svoj právny záver, že pokles schopnosti navrhovateľky vykonávať zárobkovú činnosť nebol zistený v hodnote prevyšujúcej 40%. Voči tak sformulovaným dôvodom navrhovateľka brojila svojim odvolaním so všeobecným odkazom na to, že lekár v sociálnej poisťovni nebral do úvahy jej duševný stav, že celoživotne užíva lieky na alergiu a je liečená na vysoký krvný tlak, kde beriem denne dávku až 6 liekov okrem ostatných.

17. Je povinnosťou správneho súdu, aby mal pred svojim rozhodnutím vo veci k dispozícii kompletný administratívny spis, a na zabezpečenie tohto cieľa mu ponúka platný Občiansky súdny poriadok množstvo oprávnení. Pre správne súdnictvo je administratívny spis odporkyne ako správneho orgánu základným podkladom na posúdenie riadneho zistenia skutkového stavu ako aj možných nedostatkov tohto procesu. Medzi možné nedostatky sa najmä zaraďuje špatné vyhodnotenie vykonaných dôkazných prostriedkov alebo nedôvodné odmietnutie dôkazných prostriedkov (v prejednávanej veci ide o relevantnú zdravotnú dokumentáciu vo forme rôznych lekárskejších správ alebo posudkov) navrhnutých alebo predložených navrhovateľkou.

18. Najvyšší súd vo svojej konštantnej judikatúre už viackrát zdôraznil (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu sp.zn. ISo 112/2010 z 11. januára 2011), že iba výnimočne je možné v konaní podľa 2 a 3. hlavy 5. časti Občianskeho súdneho poriadku správnom súdnictve v zmysle § 250q ods. 1 veta druhá O.s.p. vykonávať dôkazy, ktoré správny orgán počas konania nevykonával, a to aj bez svojho zavinenia. Tento záver vyplýva z odlišného charakteru správneho súdnictva aj pre konanie o opravnom prostriedku, v ktorom prevažuje kasačný spôsob (§ 250i ods. 1 veta prvá v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p.) prieskumu napadnutých správnych rozhodnutí, tzn. že správny súd vykonáva iba prieskum správnosti zistenia skutkového stavu (tzn. nerozpornosti vyslovených odborných medicínskych záverov o zdravotnom stave navrhovateľky) na základe podkladov obsiahnutých v pripojenom správnom spise (§ 250i ods. 1 veta druhá O.s.p.).

Ak na základe vyslovených námietok správny súd dospeje k názoru, že takýto skutkový stav nebol riadne zistený, nie je to dôvod na súdne zisťovanie riadneho skutkového stavu vykonávaním dôkazov, ale naopak je to zákonný dôvod na zrušenie rozhodnutia správneho orgánu.

Podľa § 250q ods. 1 O.s.p. platí, že ak nedôjde k vybaveniu opravného prostriedku spôsobom uvedeným v § 250f, 250o alebo 250p, nariadi súd pojednávanie. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

19. Občiansky súdny poriadok medzi zrušovacie dôvody správneho súdnictva spojené so skutkovým stavom zaraďuje najmä také zistenie skutkového stavu, ktoré je zákonodarcom prezentované ako nedostačujúce na posúdenie veci (viď § 250j ods. 2 písm. c/ v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p.). Uvedená vada v zistení skutkového stavu (t. j. nie riadne zistený skutkový stav) môže kolísať v rôznych medziach, a to:

i. neúplne zistený, tzn. s riadnou oporou v právnom poriadku neboli zistené všetky potrebné skutočnosti (napríklad prehliadnutie konkrétnej skutočnosti alebo odmietnutie vykonania predkladaného alebo požadovaného dôkazu a iné),

ii. nedostatočne (kvázi úplne) zistený, tzn. bez riadnej opory v právnom poriadku (napríklad následkom omylu pri výbere ustanovenia) boli zistené celkom iné a teda nepotrebné skutočnosti, poprípade s riadnou oporou v právnom poriadku boli predložené alebo získané dôkazné prostriedky nesprávne vyhodnotené (napríklad špatne určený vek žiadateľa alebo jeho zdravotné postihnutie, a to aj na základe nepravdivých, falšovaných či pozmenených informácií alebo dokumentov, alebo zamľčaním podstatných údajov dôležitých pre dávkové konanie a iné vady skutkového stavu), alebo

iii. nelegálne zistený skutkový stav, tzn. v rozpore s právnym poriadkom (najmä v rozpore s právnym predpisom upravujúcim oprávnené používanie rôznych zisťovacích metód a s následkami uvedenými v ustanovení § 7 ods. 3 zákona č. 166/2003 Z. z. o ochrane súkromia pred neoprávneným použitím informačno-technických prostriedkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov /zákon o ochrane pred odpočúvaním/).

20. Ďalej Najvyšší súd zdôrazňuje, že je nemysliteľné bez znalosti konkrétnej právnej oblasti (v prejednávanej veci ustanovení platných predpisov práva sociálneho zabezpečenia, a to nielen z pohľadu vnútroštátneho ale aj medzinárodnoprávneho) vymedzovať skutkový stav. Z uvedeného vyplýva vzájomná (recipročná) previazanosť skutkového stavu a právnej subsumcie v tom duchu, že skutkový stav má minimálne tak významný vplyv na voľbu konkrétneho právneho ustanovenia ako právne ustanovenie na riadne posúdenie právneho stavu.

Skutkový stav v dávkových konaniach je svojím rozsahom ako aj obsahom výslednou mozaikou zloženou z jednotlivých skutočností o zdravotnom a inom stave žiadateľa získaných v procese

dokazovania vedeného najmä podľa ustanovení § 196 zák. č. 461/2003 Z. z. Pri žiadosti o priznanie invalidného dôchodku sa najmä zisťujú, resp. preverujú skutočnosti získané v procese lekárskej posudkovej činnosti pri výkone sociálneho poistenia (§ 153 a nasl. zák. č. 461/2003 Z. z.) preukazujúce naplnenie hypotézy ustanovenia § 70 zák. č. 461/2003 Z. z.

21. V súvislosti s hore uvedeným a v úmysle zachovať doterajšiu judikatúru, Najvyšší súd odkazuje na svoj rozsudok sp.zn. 1Sžso 33/2010 z 22. marca 2011 (celú časť relevantnú pre prejednávanú vec odvolací súd v zmysle § 250ja ods. 7 O.s.p. následne cituje):

„V správnom konaní je vykonanie dôkazov veľakrát spojené, resp. si vyžaduje osobitné znalosti na to, aby bol správne verifikovaný obsah dôkazu. Aj v konaniach spojených s posúdením zdravotného stavu žalobcu [navrhovateľky - poznámka konajúceho súdu] sa vyžadujú na zistenie skutkového stavu osobitné, najmä medicínske znalosti, ktorými sudcovia bežne nedisponujú.

Je celkom logické, že žalobca v súdnom konaní prezentuje svoje subjektívne predstavy, prečo by malo byť rozhodnutie správneho orgánu preňho priaznivé. Toto však na úspech v súdnom prieskume správnych rozhodnutí je nepostačujúce, pokiaľ žalobca okrem svojich predstáv neponúkne právne relevantnú argumentáciu (dôkazné prostriedky) na ich podporu (procesná zásada bremena tvrdenia). “

22. Ak na základe námietok nielen vznesených ale aj navrhovateľkou podložených relevantnými dôkaznými prostriedkami (§ 120 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) správny súd dospeje k názoru, že takýto skutkový stav nebol riadne zistený, nie je to dôvod na súdne zisťovanie riadneho skutkového stavu vykonávaním dôkazov, ale naopak je to zákonný dôvod na zrušenie rozhodnutia správneho orgánu.

Nakoľko však navrhovateľka takto nepostupovala, t.j. že nepredložila relevantné listiny na podporu svojho tvrdenia o zhoršenom zdravotnom stave, ktorý nebol údajne posudkovými lekármi odporkyne dostatočne posúdený, Najvyšší súd musel odvolacie námietky navrhovateľky označiť za nedôvodné.

V.

23. Odvolací súd vzhľadom na námietky uplatnené navrhovateľkou uvádza, že napadnuté rozhodnutie odporkyne po stránke tak formálnej ako i obsahovej má náležitosti rozhodnutia v zmysle § 209 zák. č. 461/2003 Z. z., hoci je veľmi stručné. Uvedené rozhodnutie správneho orgánu vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu, ktoré je logicky vyhodnotené a riadne právne posúdené. Odvolací súd sa stotožňuje so skutkovými zisteniami a právnymi závermi zistených v predchádzajúcich konaniach o tom, že navrhovateľka nespĺňa zákonné podmienky pre priznanie invalidného dôchodku.

Počas konania nebolo účastníkmi naznačené ani odvolací súd nedospel k záveru, že by sa vyskytli prekážky pre konanie z dôvodov neústavnosti alebo potreby výkladu komunitárneho práva aplikovaných právnych predpisov a súvisiacich právnych aktov orgánov Európskej únie, pre ktoré je potrebné konanie prerušiť.

24. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok žalobcu ako aj s prihliadnutím na závery obsiahnuté v svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, najmä už v citovanom rozhodnutí sp.zn. 1Sžso 33/2010 ako aj sp. zn. 1So 112/2010, pri ktorých Najvyšší súd nezistil žiaden relevantný dôvod, aby sa od nich odchýlil (napríklad zásadná zmena právneho prostredia, zistenie odlišného skutkového stavu alebo prijatie protichodného zjednocovacieho stanoviska), s osvojením si argumentácie krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 2 O.s.p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

25. O práve na náhradu trov odvolacieho súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 v spojitosti s § 250k ods. 1 a § 250l ods. 2 O.s.p., podľa ktorého neúspešnej navrhovateľke právo na náhradu trov tohto konania nevzniklo.

26. Najvyšší súd v prejednáwanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 3 O.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem (vo veci prebehlo na prvom stupni súdne pojednávanie, pričom účastníkom bola daná možnosť sa ho zúčastniť), nešlo o vec v zmysle §

250i ods. 2 O.s.p. (úprava sociálno-poistných vzťahov vychádza z verejnoprávných vzťahov), v konaní nebolo potrebné v súlade s ust. § 250i ods. 1 O.s.p. vykonať dokazovanie a z iných dôvodov nevznikla potreba pojednávania nariadiť.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).